

Dato
31-01-2020

Kriteriet for befolkningstilbagegang

Kriteriet for befolkningstilbagegang udgør et særligt problem i det nuværende udligningssystem. Det er ustabil, og har fået meget stor betydning for nogle kommuners udligningsbeløb.

Som eksempel kan nævnes Lolland Kommune. Værdien af kriteriet i kommunens beregnede udgiftsbehov er steget fra 5.310 kr. pr. indbygger i 2016 til 7.473 i 2020, selvom fraflytningen i kommunen er halveret hen over samme periode. Kommunen ville have fået næsten 300 mio. kr. mindre i udligning, hvis den i 2020 ikke havde indgået i kriteriet.

Kriteriet knytter et beløb (enhedsbeløb) til hver fraflyttet person i kriteriet. Dette beløb er steget fra ca. 52.000 kr. i 2015 til ca. 172.000 kr. i 2020. Udviklingen er ikke tilsigtet, og det er stærkt medvirkende til, at kriteriet giver store udsving i udligningsbeløb.

Desuden svækker det høje enhedsbeløb tilskyndelsen hos kommuner til at arbejde for befolkningsfremgang og har givet anledning til mistanke om optimeringer i registreringer.

Stigningen i enhedsbeløbet skyldes primært, at færre og færre kommuner har været omfattet af kriteriet, fordi færre oplever befolkningstilbagegang. Antallet af kommuner i kriteriet er faldet fra 43 i 2016 til 26 i 2020.

Nogle af de kommuner, som er faldet ud af kriteriet, har fået et markant tab fra det ene år til det andet. Vordingborg Kommune oplevede fx på den baggrund et tab i indtægterne på 70 mio. kr. fra 2017 til 2018.

Det kan endeligt kritiseres, at kommuner som Gentofte og Frederiksberg har kunnet få del i kriteriet. Det skal ses i sammenhæng med problemerne med nogle kommuners registreringer, hvor en oprydning i CPR utilsigtet har kunnet få en kommune ind i kriteriet.

Der lægges et loft over kriteriets enhedsbeløb, og kriteriet opgøres som et gennemsnit over 3 år. Kommuner kan ikke indgå på baggrund af alene udviklingen over 2 år og kommuner med særligt højt skattegrundlag kan ikke længere indgå.